

LAUSUNTO

VN/15880/2024

Vastaanottaja: opetus- ja kulttuuriministeriö (lausuntopalvelu.fi)

24.5.2024

Aihe: Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen käytön monivuotinen suunnitelma

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/24846/2023

Tasa-arvoasiain neuvottelukunta pitää tärkeänä varmistaa, että nykyiset ja tulevat julkiset investoinnit tutkimus- ja kehittämistoimintaan pyrkivät osaltaan purkamaan Suomen sukupuolen mukaan vahvasti eriytyneitä työmarkkinoita, hyödyntävät mahdollisimman laajaa osaamispohjaa ja mahdollistavat eritaustaisten ihmisten kouluttautumisen tukemisen aloille, jotka ovat tulevaisuuden näkökulmasta Suomelle tärkeitä. On esimerkiksi arvioitu, että Suomeen tarvitaan kymmenen vuoden sisällä 130 000 uutta ICT-alan ja tekniikan alan osaajaa.¹

Valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan (T&K) rahoituksesta vuosina 2024—2030 annetun lain mukaan tutkimus- ja kehittämistoimintaan valtion talousarvioissa tarkoitettujen valtuuksien ja määrärahojen yhteismäärä nousee vuoteen 2030 mennessä siten, että kokonaismäärä vastaa 1,2 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Aiemmin tehtyjen päätösten perusteella valtion T&K-rahoituksen määräksi arvioidaan 2,7 mrd. euroa v. 2025. Valtion T&K-rahoituksen tulee olla vuoden 2026 talousarviossa 3,2 mrd. euroa, 3,5 mrd. euroa v. 2027 ja 3,8 mrd. euroa v. 2028. T&K-rahoitus kanavoidaan pääasiassa Business Finlandille ja Suomen Akatemialle sekä korkeakouluille ja tutkimusorganisaatioille.

¹ <https://teknologiateollisuus.fi/fi/ajankohtaista/tiedote/selvitys-teknologiateollisuus-tarvitsee-10-vuoden-sisalla-130-000-uutta>

Teknologinen osaaminen ja digiosaaminen ovat tärkeässä asemassa suurien yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemisessa sekä turvallisuuden ja huoltovarmuuden takaamisessa. Tane huomauttaa, että naiset ovat edelleen aliedustettuina STEM-aloilla (luonnontieteet, teknologia, insinööritieteet ja matematiikka). Kansainvälisesti vain noin kolmannes STEM-ammattilaisista tai jopa sitä harvempi on naisia. Suomessa naisten osuus esimerkiksi tekniikan alan opiskelijoista on noussut, mutta pysyttelee edelleen noin kolmanneksessa kaikista alan opiskelijoista.² Tekniikan ammattilaisista vain joka viides on nainen.³ Naisten vähäinen määrä STEM-aloilla on ongelma, koska se rajoittaa monipuolisen osaamisen ja innovaatioiden kehittymistä teknologiassa ja tieteessä.

Tane pitää tärkeänä, että yhteys tutkimus- ja kehittämisselityksen, koulutuspolitiikan ja tasa-arvopolitiikan välillä tunnustetaan valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen kohdentamisessa ja käytössä. T&K-osaamisohjelman vahvistamiseen liittyvillä toimilla tulee purkaa tavoitteellisesti myös koulutuksen ja työelämän sukupuolen mukaista segregatiota, huomioiden erityisesti STEM-alat.

Karoliina Partanen
puheenjohtaja
Tasa-arvoasiain neuvottelukunta

Taina Riski
pääsihteeri
Tasa-arvoasiain neuvottelukunta

² <https://www.tek.fi/fi/uutiset-blogit/kolumni-ennatysmaara-ei-riita>

³ <https://www.tek.fi/fi/uutiset-blogit/tek-tekniikan-yo-koulutuksen-aloittajista-pitaisi-olla-40-naisia-v-2030>